

	<p>Object: MOSZIN-NAGANT típusú orosz-szovjet hátultöltő, zárdugattyús ismétlőpuska. 1891-ben kezdték el gyártani, majd 1930-ban átalakították a tömeggyártás követelményeinek megfelelően. A tárba az öt töltényt fölülről, tölténykeret segítségével lehet betölteni.</p> <p>Museum: Paksi Városi Múzeum - Paksi Képtár Deák Ferenc u. 2. 7030 Paks +36 85 830 379</p> <p>Collection: Történeti gyűjtemény</p> <p>Inventory number: PVM.TT.2000.1.1.</p>
--	--

Description

1891-ben kezdték el gyártani, majd 1930-ban átalakították a tömeggyártás követelményeinek megfelelően. A tárba az öt töltényt fölülről, tölténykeret segítségével lehet betölteni. A városi múzeum gyűjteményében TT.2000.01.01. leltári számmal szerepel egy ismétlőpuska, mely még a múzeum 1994-es megalakulása előtt került a Helytörténeti Bizottság gyűjtésébe. A fegyver nem más, mint a híres-hírhedt „dióverő”, mellyel magyar férfiak nemzedékei találkoztak először, mint az ellenség reguláris lőfegyverével, majd a második világháború után, mint a Magyar Néphadseregben rendszeresített ismétlőpuskával. A Moszin-Nagant története a cári Oroszorszáig nyúlik vissza. Az orosz vezérkar – akárcsak a többi nagyhatalom – a technikai fejlődés miatt változtatásra kényszerült, és pályázatot írt ki 1889-ben az egylövetű, hátultöltős Berdan-féle puska leváltására. A bizottság végül az orosz Szergej Ivanovics Moszin kapitány fegyverét fogadta el azzal a kikötéssel, hogy a tervező átalakítja, a változtatások az új fegyver könnyebb szétszerelhetőségét és a lőszeradagolás javítását szolgálták. A pályázaton végül vesztes belga fegyvertervező, Leon Nagant jogi úton megtámadta az eredményt, azt állította, hogy a győztes ismétlőpuska elemeit az ő fegyveréről vették át. A nemzetközi botrány és a további jogi viták elkerülése érdekében a cári hadsereg bizottsága végül mind a két pályázónak egyforma összeget, 200-200 ezer rubelt fizetett ki. Technikailag a fegyver döntően Moszin tervein alapult, egyik részletet átvéve Naganttól. Oroszországban nem nevezték a fegyvert Moszin-Nagantnak, a nyugati szakirodalomban azonban így terjedt el. Hivatalos neve a cári hadseregben 1891 M háromvonalas puska volt. Az eredeti fegyver 130,8 centiméter hosszú, a cső 80 centiméter. A Moszin-Nagant eredeti tömege 4,3 kilogramm, lőszerkapacitása öt 7,62×54

milliméteres puskatöltény. Hatásos lőtávolsága 400 méter, távcsővel 800 méter. Az így kialakított fegyvert több orosz üzemben kezdték gyártani, de elégtelen kapacitás miatt külföldi (francia és amerikai) megrendelésekre is sor került. A Moszin-Nagant volt a cári hadsereg általános gyalogsági puskája az első világháborúban is, így az osztrák-magyar hadsereg katonáinak százezrei találkoztak vele a keleti fronton. 1930-ban a fegyvert korszerűsítették, tömegét és a cső hosszát csökkentették. Új nézőkét és célgömböt terveztek hozzá. Az új változat 1891/30 M (röviden M 91/30) néven a Vörös Hadsereg általános tüzfegyvere volt a második világháborúban. A szovjet győzelem és megszállás után az M 91/30 és változatai lettek az új szovjet mintájú hadseregek általános gyalogsági fegyveri Kelet-Európa kommunista államaiban. A Magyar Néphadsereg 1948-ban rendszeresítette 48 M. puska néven. A Honvédelmi Minisztérium által 1949-ben kiadott kezelési útmutatója szerint: „A 48 M. puska forgódugattyús, középágytáras ismétlő rendszerű reteszelt lőfegyver. Szerkezete és kezelése egyszerű, tartósan és fennakadás nélkül működik.” A fegyver feltűzött szuronnyal 166 centiméter hosszú és 4,5 kilogramm tömegű (lőszer nélkül) volt. Különböző változataiból itthon 1948 és 1955 között Budapesten a Lámpagyárban (FÉG) és a Danuvia Gépgyárban közel 217 ezer készült. A paksi múzeum gyűjteményében található darab gyári jelzése 02 1953 BC 5505. A 02 a magyarországi gyártást jelzi, 1953 a gyártási év, a BC 5505 a gyártási kód és sorszám. A BC kód a 48 M. puska mesterlövész változatát jelöli, melyből csak kb. hatezer készült. Tekintélyes hossza miatt a fegyver a „dióverő” nevet kapta a magyar katonáktól. Az 1956-os forradalom idején a felkelők nagy számban zsákmányoltak ilyen fegyvert a katonai, belügyi és gyárőrségi raktárakból, az ikonikus korabeli fényképeken gyakran feltűnik. (A szovjet hadsereg ekkor már nem alkalmazta általános gyalogsági lőfegyverként.) A Magyar Néphadseregben a modernizálás során az AK-55 gépkarabély váltotta fel 1961-től, mesterlövész változata az 1970-es évek elejéig maradt rendszerben. A Moszin-Nagant puska különböző változatait több mint hetvenöt éven keresztül gyártották, több mint hatvan országban volt hosszabb-rövidebb ideig rendszerben, becslések szerint több mint harminchét millió példányban készült. Még ma is fel-felbukkan a világon fegyveres konfliktusokban, például a szíriai és ukrajnai polgárháborúkban.

Basic data

Material/Technique:	Fém, fa/gyári
Measurements:	H=123 cm, űrméret: 7,62 mm

Events

[Relation to person or institution]	When	
	Who	Red Army
	Where	

[Relation to
person or
institution]

When

Who

Magyar Honvédség

Where

Keywords

- Rifle